

Čo je to kyberšikana a ako sa proti nej brániť

Prípady kyberšikany a poškodzovania dobrého mena na internete narastajú. Zasielanie útočných mailov, vytváranie dehoneštných stránok a blogov, zverejňovanie fotiek a videí s cieľom poškodiť inej osobe, či ohováranie v diskusných fórach už od júla minulého roka rieši aj polícia. Novela trestného zákona už totiž definuje kybernetickú šikanu ako trestný čin, za ktorý hrozí páchateľovi až 3 roky za mrežami.

Podľa polície je dôležité, aby sa občan, ktorý sa stane obeťou tohto trestného činu, ihneď obrátil na najbližšie oddelenie Policajného zboru SR a v žiadnom prípade sa nesnažil vec vyriešiť sám. „Dôležité je získať elektronické dôkazy potrebné na zistenie a usvedčenie páchatela. Preto je potrebné, aby si občan uchoval aj v elektronickej forme doručené alebo zverejnené materiály, ktoré preukazujú spáchanie tohto trestného činu,“ pripomína slovenská polícia.

Aj UNIQA eviduje nárast hlásení súvisiacich s kyberšikanou. „Šikana cez internet sa deje najčastejšie cez hanlivé komentáre k fotografiám, zastrašovanie a vydieranie cez správy či neoprávnené zverejňovanie intímnych fotografií či videí na internete, ďalej je to kradnutie identity či posielania správ z falošného profilu, tvorby posmešných stránok o šikanovanej osobe ale aj vytváranie skupín na sociálnych sieťach proti šikanovanej osobe,“ vysvetľuje Zdeněk Hruška, manažér [poistenia majetku UNIQA](#).

Rôzne druhy kyberšikany

- Je asi tým najbežnejším druhom kybernetického šikanovania. Predstavuje neustále kontaktovanie obete pomocou SMS správ, e-mailov a iných správ.
- Podobný postup. Útočník neustále sleduje svoju obeť a narúša jej súkromie a pocit bezpečia v internetovom prostredí prostredníctvom sociálnych sietí, mobilu i počítača.
- šikanovaný je nútený k osobnej schôdzke. Ide o postup predátorov často uplatňovaný voči deťom a mladistvým spojený s vydieraním.
- Slovné napádanie, kedy útočník chce rozduchať hádku alebo nepríjemnú diskusiu. Títo ľudia sa neboja ani vulgarizmov, rasizmu alebo osobných urážok.
- Spočíva v posielaní a zverejňovaní textov, fotografií alebo videí so sexuálnou tematikou.

Kyberšikana je veľmi nebezpečná a môže mať katastrofálne následky. Verejné zosmiešňovanie a bezmocnosť sa brániť vedú v mnohých prípadoch k silnému psychickému poškodeniu – depesiám, poruchám spánku, pochybnostiam, pocitom menejcnosti, strachu alebo k odchodu do ústrania. V niektorých prípadoch môže dokonca skončiť samovraždou alebo pokusom o ňu. Najohrozenejšou skupinou sú deti a mladiství. Nie je výnimkou, že postihnutý hľadá útechu v drogách a omamných látkach, čo môže skončiť veľmi ľahko závislosťou.

Ako sa brániť a ako pomôcť deťom, ktoré sa stali obeťou kyberšikany

Podľa odborníkov je najdôležitejšia edukácia detí a mladých ľudí, aby boli schopní kyberšikanu rozpoznať. Pokiaľ sa niekto z nich stane obeťou, zásadné je vždy za ním stáť a poskytnúť mu pomoc. Problém musí ako rodičia, tak aj škola brať veľmi vážne a konať.

„Nenúťte dieťa, aby si to vyriešilo samé, ale zasiahňte. Uschovajte si čo najviac dôkazov, riešte situáciu v škole a navštívte školského psychológa, poraďte sa o obrane, náprave vzťahov, ošetrovaní vzniknutých psychických zranení. Vyslovte svojmu dieťaťu podporu a ubezpečte ho, že sa na vás môže spoľahnúť v každej situácii,“ radí psychologička Inka Grohoľová.

Aké kroky teda podniknúť?

- snažiť sa rozhovorom so šikanovaným zistiť stupeň závažnosti
- uložiť komunikáciu, ktorá prebieha v príslušnej skupine, vo vlákne na sociálnych sieťach, viesť si podrobné záznamy, kedy a čo sa v komunikácii vyskytlo
- kyberšikana je trestný čin: okamžite ju ohlásiť polícii
- na šikanujúcu osobu prostredníctvom príslušného média nereagovať, nevysvetľovať, nebrániť sa – to by vyvolalo len ďalšie kolo urážok
- šikanovanému dieťaťu sprostredkovať psychologickú pomoc, najmä ak sú jeho sebadôvera a sebahodnotenie podlomené, a naďalej mu byť oporou
- naučiť svoje dieťa na sociálnych sieťach a weboch funkciu „blokovať“, prípadne „nahlásiť“; niektoré weby majú navyše tlačidlá, ktoré umožňujú hlásiť incidenty priamo na bezpečnostné centrum Child Exploitation and Online Protection Command (CEOP) organizácie National Crime Agency
- ak máte poistené kybernetické riziká, okamžite kontaktovať asistenčnú službu poisťovne

„Ak niekto bude na internete šikanovať Vás alebo Vaše dieťa, treba zavolať na asistenčnú službu a prípad nahlásiť, poisťovňa zabezpečí odstránenie alebo vytesnenie takýchto informácií z internetu. Takisto máte nárok na právne zastúpenie a úhradu s tým súvisiacich nákladov. Naše skúsenosti hovoria, že právnici poisťovne bývajú veľmi efektívni pri riešení takýchto citlivých sporov. Poisťovňa v takomto prípade zabezpečí mazanie útočných či dehonestujúcich správ, blokovanie profilu útočníka a poskytuje tiež ďalšiu právnu a IT asistenciu,“ radí manažér [poistenia majetku UNIQA](#) Zdeněk Hruška.

[Kyberpoistenie](#) kryje nielen kyberšikanu ale ide o komplexnú ochranu pred poškodzovaním online povesti. Toto pripoistenie sa vzťahuje tiež na odcudzenie fotografií z mobilu a na ich zverejnenie, pokiaľ k ich odcudzeniu dôjde z dôvodov zneužitia identity poisteného, prípadne pokiaľ zverejnením dôjde k poškodeniu online povesti klienta. Za poškodenie on-line povesti sa považuje: ohováranie, urážka a nezákonné vyzradenie informácií o súkromnom živote.

„V prípade poškodenia on-line povesti alebo ak sa stanete obeťou kyberšikany, poisťovňa sa snaží v prvom rade o tzv. „Cleaning“ - odstránenie nepravdivých a poškodzujúcich informácií, prípadne tzv. „Flooding“ - vytlačenie takýchto informácií z predných miest vyhľadávačov. Máte tiež nárok na úhradu právnych krokov voči osobe, ktorá negatívne informácie o poistenom zverejnila ako aj voči vydavateľovi alebo webhostingovej službe, na stránkach ktorej boli negatívne informácie o poistenom zverejnené,“ vysvetľuje Z. Hruška z [UNIQA](#).

Prevenencia

Dôležité je s deťmi a mládežou hovoriť o problematike šikanovania a nástrahách internetu otvorene. Dieťa veľa ráz nedokáže odhadnúť, aké následky môže mať zdieľanie určitých vecí na internete. Vysvetlite mu ich a stanovte si spoločné pravidlá, čo sa smie postovať a čo má zostať radšej súkromné. A tiež im vysvetľujte, čo si smú dovoliť voči ďalším rovesníkom, pedagógom alebo trénerom v digitálnom priestore oni: čo je ešte vtíp a čo už je možné zaradiť medzi dehonestujúce aktivity patriace do kyberšikany.